

2022. gada 1. novembrī
Nr. 1-23/123_e

RĪGĀ

Finanšu ministrijai

Informācijai:
**Ministru prezidenta birojam
Iekšlietu ministrijai
Finanšu un kapitāla tirgus komisijai
Latvijas Bankai**
Visiem adresātiem paziņošanai e-adresē

Par Eiropas Savienības AML/CFT
vienotās uzraudzības mehānismu

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija), kā sabiedriskā organizācija, kas pārstāv Latvijas finanšu nozari nacionālajā un starptautiskajā līmenī, ir iesaistīta Eiropas Komisijas tiesību aktu priekšlikumu kopuma, kas vērsts uz Eiropas Savienības noteikumu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (turpmāk - AML/CFT) jomā stiprināšanu (AML Package¹), saskaņošanas procesā. Sniedzam viedokli par tiesību aktu projektiem un priekšlikumiem to saskaņošanas gaitā valsts institūcijām, kā arī aktīvi līdzdarbojamies Eiropas Banku federācijas viedokļa sagatavošanā.

Paužam bažas un aicinām institūcijas apspriest ar Asociāciju nepieciešamību atbalstīt tiesību akta projekta apsvērumos pausto Padomes nodomu, kas paredz, ka no otrās atlases procedūras jaunā Eiropas Savienības līmeņa AML/CFT uzraudzības institūcija – AMLA (*Anti-Money Laundering Authority*) uzraudzīs vismaz vienu iestādi katrā dalībvalstī.

Ierosinātajā AMLA regulas 30. apsvēruma grozījumā Padome norāda:

“[...] To that end, the Authority should supervise at least one entity – which may be a parent undertaking of a group, a subsidiary of a group authorised and headquartered in another Member State or an obliged entity that does not belong to a group and which is authorized or registered in a Member State – in each Member State, as of the second selection process. In the event that no entity has been selected in a Member State as a result of the regular selection process, it should be the entity with high risk profile in accordance with the risk methodology designed for the selection process. [...]”

Piedāvātā pieeja nav riskos balstīta. Secināms, ka procesa gaitā arī iestādes, kuras parasti netiktu klasificētas kā augsta riska iestādes atbilstoši AMLA riska klasificēšanas metodoloģijai, tomēr tiktu atlasītas uzraudzībai. Šāda atlase pamatotos tikai formālā nepieciešamībā uzraudzīt vismaz vienu iestādi dalībvalstī. Atlase neņemtu vērā to, ka neviena iestāde konkrētā dalībvalstī nebūtu ar pietiekamu risku, lai to uzraudzītu. Tādējādi uzraudzītu arī iestādes ar zemāku riska līmeni. Ievērojot, ka paredzēts 40 uzraugāmo iestāžu ierobežojums, pieeja nav ilgtspējīga un noturīga no kopējās Eiropas Savienības politikas

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai terorisma finansēšanai; Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par mehānismiem, kas dalībvalstīm jāievieš, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai terorisma finansēšanai un ar ko atceļ Direktīvu (ES) 2015/849; Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Eiropas iestādi cīņai pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) 1094/2010 un (ES) 1095/2010; Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par līdzekļu un noteiktu kryptoaktīvu pārvedumiem pievienoto informāciju (pārstrādāta redakcija).

AML/CFT jomā skatupunkta. Iestādes ar zemāku risku tiktu izraudzītas piemērojot tikai kvantitatīvus, formālus kritērijus. Pretēji, iestādes ar augstāku risku uzraudzībai netiktu pakļautas, jo uzraudzības resursi būtu jāvelta pēc formāliem kritērijiem atlasītām iestādēm.

Piemērojot šo pieeju otrajā atlasē procesā, dažas iestādes, kuras parasti netiktu klasificētas kā augsta riska saskaņā ar AMLA riska klasificēšanas metodoloģiju, joprojām tiktu atlasītas uzraudzībai. Minēto pamatotu tikai ar to, ka neviena cita persona tās mātes valstī nebūtu pietiekami riskanta, lai AMLA to uzraudzītu. Nenovēršami AMLA uzraudzībā nonāktu mazāka riska vienības. Tādējādi, sakrītot apstākļiem, Eiropas Savienības līmeni, it īpaši, ievērojot paredzēto 40 tieši uzraudzīto vienību ierobežojumu, vienību ar ievērojami zemāku riska līmeni tieši uzraudzītu, bet būtiski riskantāku AMLA tieši neuzraudzītu.

Uzskatām, ka minētais neatbilst Latvijas un Eiropas Savienības kopējām interesēm AML/CFT jomā. AMLA ierobežotie resursi būtu jākoncentrē uzraugot iestādes, kuras, atbilstoši to riska līmenim, nemaz nebūtu tieši jāuzrauga Eiropas Savienības līmenī. Minētais ir arī pretrunā ar Latvijas AML/CFT politikas jomas pamatprincipu - riskos balstīto pieeju.

Piekrītam, ka piedalījāties Latvijas sākotnējās pozīcijas par tiesību aktu priekšlikumu (AML Package) kopumu (turpmāk – Latvijas pozīcija) saskaņošanā un neiebildām pozīcijai. Tomēr pievēršam uzmanību, ka pozīcijā nav norādes uz tiešās vismaz vienas vienības uzraudzības nepieciešamību katrā dalībvalstī. Pozīcijā tikai norādīts uz uzraudzības klātbūtnes nepieciešamību katrā dalībvalstī (citāts no Latvijas pozīcijas: “nosakot centrālas uzraudzības tvērumu, papildus pārrobežu aktivitāšu un individuālo risku rādītāju vērtēšanai, nepieciešams nodrošināt vismaz minimālu Eiropas Savienības uzraudzības klātbūtni katrā Eiropas Savienības dalībvalstī, ņemot vērā uzraugāmo subjektu darbības pārrobežu raksturu.”). Klātbūtne var izpausties arī kā, piemēram, AMLA tiesību aktu, rekomendāciju izmantošana, sadarbība ar nacionālajām kompetentajām iestādēm un tml.. Proti, Latvijas pozīcija nekonkretizē, kādā veidā minimālā Eiropas Savienības uzraudzības klātbūtne katrā dalībvalstī nodrošināma. Sākotnējie tiesību aktu priekšlikumi piedāvājumu AMLA uzraudzīt vismaz vienu iestādi katrā dalībvalstī neietvēra, tādējādi Asociācija nevarēja paredzēt šādu pozīcijas tvēruma interpretāciju.

Šobrīd paredzēts, ka AMLA sagatavotie normatīvie akti, rekomendācijas būs izmantojami arī nacionālā līmeņa uzraudzībā, tādējādi vienādojot uzraudzības pieeju visā Eiropas Savienībā. Tādējādi nav nepieciešamības radīt mākslīgu mehānismu, kā arī nesamērīgu papildu administratīvo slogu finanšu sektoram, ja vien tas netiek pamatots ar risku novērtējumu.

Asociācija aicina rūpīgi izvērtēt Latvijas pozīciju par piedāvāto priekšlikumu, apspriest apsvērumus ar finanšu nozari, kā arī veidot ilgtspējīgu, risku vērtējumā balstītu AML/CFT vidi, kas Eiropas Savienības AML/CFT tiešo uzraudzību koncentrētu tur, kur tā patiešām mazina riskus, kā arī veicina visas Eiropas Savienības kopīgo mērķu sasniegšanu AML/CFT jomā. Esam gatavi tuvākajā laikā tikties sarunā, lai pārrunātu minētos argumentus, izstrādājot Latvijas un arī visas Eiropas Savienības interesēm atbilstošāko viedokli.

Lūdzam ņemt vērā, ka līdzīga satura viedokli rakstiskā formā (līdz šim viedoklis par konkrēto jautājumu pausts dažādu sarunu ietvaros) šobrīd gatavo arī Eiropas Banku federācija.

Asociācija pateicas atbildīgajām valsts institūcijām par līdzšinējo sadarbību jautājumam, kas saistīti ar minēto tiesību aktu projektu saturu, risināšanā, kā arī veiksmīgu Latvijas pozīcijas pārstāvēšanu līdzšinējo sarunu gaitā.

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU